

Окремо слід зазначити, що письмові запевнення обов'язково мають бути у формі листа-запевнення, адресованого аудитором. Отримання письмових запевнень повинне передувати даті висловлення аудитором думки щодо фінансової звітності.

Інформаційні джерела

1. Гончарова В. Г. Методичні підходи до формування процедур комунікативного процесу взаємодії з управлінським персоналом під час аудиту. Ефективна економіка. 2020. № 7. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op =1&z=8045> (дата звернення: 27.10.2024). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.7.53

2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2020 року, частина I / Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC), 2024. Ч. 1. 1277с.

УДК 33.021:657.6:658(045)

Т.А. Наумова, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

Н.С. Акімова, канд. екон. проф. (ДБТУ, Харків)

Л.О. Кирильєва, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ЯКОСТІ ФІНАНСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Складання фінансової звітності є завершальним етапом облікового процесу на підприємстві. Питання складання фінансової звітності регулюються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1; 2].

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства [1;2].

Відповідно до мети складання фінансової звітності можна стверджувати, що Баланс є ключовою формою фінансової звітності, оскільки є основним джерелом інформації про фінансовий та майновий стан підприємства на звітну дату.

Для того, щоб скласти об'єктивну думку про інформацію, яка перевіряється, аудитор повинен [3, с.239-240]:

– визначити, чи отримав він обґрунтовану впевненість щодо відсутності у фінансовій звітності в цілому суттєвих викривлень унаслідок шахрайства або помилки;

– вирішити, чи правильно ця інформація відтворена в обліку і звітності.

Здійснення аудиту фінансової звітності ґрунтується на нерозривності і взаємопов'язаності усіх звітних форм, тому у процесі перевірки аудитор повинен підтвердити достовірність кожної з них, включаючи баланс. З метою розкриття

важливості дослідження балансу під час проведення аудиту фінансової звітності підприємств та глибокого дослідження методики перевірки показників балансу аудитор зможе висловити думку про достовірність показників цієї форми звітності, в результаті чого було використано поняття “аудит” відносно однієї складової аудиту фінансової звітності – балансу.

Не применшуючи наукового доробку вітчизняних та зарубіжних вчених, а також цінності одержаних ними результатів, слід наголосити на низці проблем, які не знайшли свого відображення та вирішення у наукових працях. Так, зокрема, у зв'язку з різночитанням чинних нормативних актів, що регулюють аудиторську діяльність, потребують уточнення поняття “аудит”, “аудит балансу підприємства”; класифікація факторів, які впливають на методику проведення аудиту балансу; можливості моделювання методики аудиту балансу; шляхи зменшення ступеня аудиторського ризику та оцінки суттєвості звітних показників, комп'ютеризація аудиторських процедур.

Метою аудиту балансу є висловлення думки про об'єктивність і достовірність, з якою баланс характеризує фінансовий стан підприємства. Аудит балансу - це дослідження відображення у балансі реального фінансового стану підприємства відповідно до визначеного рівня суттєвості, тобто комплекс заходів, що полягає у дослідженні відповідності даних балансу даним інших форм фінансової звітності, даним оборотно-сальдової відомості, Головної книги, реєстрів обліку і первинних документів, а також нормативним актам [4].

Отже, показники, або інформація бухгалтерського балансу передбачають різну сукупність тверджень керівництва суб'єкта господарювання. Щоб визначитися з переліком, обсягом аудиторських доказів та процедурами їх отримання, аудитор спочатку визначає для кожної статті бухгалтерського балансу твердження, які містить відповідна стаття, а потім для встановленого твердження визначає доказ, джерело та процедуру його отримання.

Роль та значення незалежного аудиту, як інструменту підтвердження якості фінансової інформації особливо зростає в умовах інформаційної економіки. Інформація є ресурсом, який є вкрай важливим для забезпечення стабільного розвитку як окремого підприємства, так і ринків капіталу, в результаті коливання яких під загрозою можуть опинитися цілі галузі, економічні системи держав, регіонів та світу.

Г.П. Машталяр з даного приводу зазначає, що «Фінансова звітність має суттєвий вплив на фінансово-господарську діяльність підприємства, що проявляється опосередковано, через відповідні дії її основних користувачів. Вона служить одним із прийомів впливу держави на економічні процеси в цілому через регламентування обсягу інформації, що обов'язково повинна розкриватися у фінансовій звітності та граничного терміну оприлюднення фінансової звітності користувачам. Формування фінансової звітності проявляється в послідовній дії сукупності етапів формування даних, контролю, перевірки даних, підтвердження даних аудитором та подання, що становить його внутрішню сторону стосовно підприємства. Зовнішня його сторона проявляється в опрацюванні даних фінансової звітності користувачами та прийманням ними відповідних рішень. На сучасному етапі розвитку економіки

та складності нормативно-правової бази зростає ризик прийняття помилкових рішень на підставі фінансової звітності різними її користувачами. Аудит фінансової звітності виконує надзвичайно важливу функцію щодо підтвердження достовірності та неупередженості поданої користувачам інформації, що допомагає їм у прийнятті правильних рішень. Ефективність аудиторської перевірки фінансової звітності в багатьох аспектах залежить від організації аудиту» [5, с. 159].

Михалків А.А. вважає, що «у сучасних умовах особливе значення при прийнятті ефективних управлінських рішень відіграє фінансова звітність, саме вона є основним джерелом інформації про фінансовий стан суб'єкта господарювання. Постійні зміни податкового та бухгалтерського законодавства призводять до помилок, що, своєю чергою, сприяє підвищенню ролі аудиту фінансової звітності як гаранта достовірності показників фінансової звітності» [6, с.105].

На нашу думку, для підтвердження якості фінансової звітності моделюється як система аудиту так і його методологічний інструментарій. Це зумовлює потребу в удосконаленні організаційних та методологічних положень. Це важливо для того, щоб задовольнити інформаційні потреби користувачів як аудиту так і фінансової звітності, що виступає інформаційною моделлю господарської діяльності. Тому, що баланс інтересів різних учасників суспільних відносин має вагоме значення в сучасному суспільстві. Інформація сьогодні впливає на функціонування як окремого суб'єкта господарювання так і на зміну структури національних економік.

Отже, на підставі проведеного дослідження ми прийшли до висновку, що основною складовою зазначеного є аудит, який є результируючим інструментом формування якісного інформаційного ресурсу про господарську діяльність підприємства. Аудит має не лише вивчити фінансову звітність на достовірність, але й оцінити її якість та надати рекомендації підприємству, що до удосконалення методології облікового відображення господарської діяльності. У зв'язку із зазначеним ми здійснили моделювання методики аудиту балансу з урахуванням середовища комунікації, процесу передачі інформації, та користувачів, які визначають можливості підвищення якості аудиту в напрямі забезпечення відповідності аудиторської інформації реальним потребам та адекватності її сприйняття. Аудиторська інформація про якість фінансової звітності дозволить уникнути інформаційних ризиків та слугувати основою для забезпечення певного рівня безпеки як зовнішніх користувачів, основними з яких є інвестори так і внутрішніх користувачів, що представленні менеджментом виробничих підприємств.

Інформаційні джерела

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996–XIV зі змінами та доповненнями / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013. № 73 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>

show/z0336-13#Text

3. Кащена Н.Б., Наумова Т.А., Кашперська А.І. Аудит. Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Видання доповнене та перероблене. Харків: ДБТУ, 2023. 259 с. URL:https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/42690/1/NP_audit_23.pdf

4. Довганинець Х.В., Даньків Й.Я. Методика аудиту бухгалтерського балансу. *Облік, аналіз, аудит і оподаткування в умовах глобалізації економіки: збірник наукових статей випускників з фаху «Облік і оподаткування»*, випуск 8 (2018). Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла». 2018. С.59-68. URL:<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/26094/1/>

5. Машталяр Г.П. Організація аудиту фінансової звітності. *Бухгалтерський облік, аналіз, аудит*. 2015. №1(57). С. 158-164. URL:http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.

6. Михалків А.А. Роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. №6. Ч.2. С. 105-107. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6_2_2016ua/26.pdf

УДК 657:336

Н.М. Позняковська, канд. екон. наук, доц. (НУВГП, Рівне)

АУДИТ ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

За сучасних загроз і викликів, воєнного часу та повоєнного відновлення країни, проблеми організації та здійснення контролю інститутів громадянського суспільства, учасника відносин держава-бізнес-громада, набувають особливої актуальності. Наукові доробки стосуються передусім організації та методики аудиту діяльності неприбуткових за статусом організацій. І хоча інститути громадянського суспільства так само, як і установи державного сектору, надають суспільно корисні послуги, але зміст, форми, особливості аудиту суб'єктів громадянського суспільства, зокрема громадських, благодійних, професійних, творчих та інших організацій, потребують окремих розвідок.

Державний фінансовий аудит здійснюється Рахунковою палатою України (вищим органом контролю державних фінансів), підзвітною Верховній раді України, та Аудиторською службою України від Кабінету Міністрів України. Вочевидь, інститути громадянського суспільства (ІГС) підлягатимуть державному фінансовому контролю (аудиту) у разі використання ними коштів з Державного та місцевих бюджетів, а також міжнародних організацій, на виконання проєктів та програм, пов'язаних із вирішення суспільно корисних завдань. Використання Рахунковою палатою України Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю ISSAI [1] для аудиту інститутів громадянського суспільства забезпечить його ефективність, прозорість та підзвітність громадськості. Аудит за Міжнародними стандартами є систематичним процесом об'єктивного отримання і оцінки доказів для визначення відповідності інформації та/ або операцій до встановлених критеріїв та вимог [1]. Державний фінансовий аудит поділяється на: фінансовий аудит,